

Τόσο μακριά, τόσο κοντά. Το **Ελλάνιο Ορος της Αίγινας** αποτελεί μια μοναδική περιοχική αδιάσπαστης λατρευτικής δραστηριότητας από την αρχαιότητα ως σήμερα. Γράφει ο **ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΥΝΑΚΗΣ**

Με τις αρχαίες σκιές

Το βιβλίο *Αίγινα. Η περιοχή του Ελλάντιου Ορους* είναι προϊόν μιας εκδήλωσης που είχε γίνει τον Αύγουστο του 1999 στο χωριό Παχειά Ράχη του νησιού, ένα χωριό που βρίσκεται στις πλαγιές του Ορους. Στις 78 σελίδες της κομψής έκδοσης του Πολιτιστικού Συλλόγου Παχειάς Ράχης περιλαμβάνονται τρεις ομάδες – μαζί με πλούσιο συνοδευτικό εικαστικό υλικό – που φαινομενικά μπορεί να μην έχουν καμιά σχέση μεταξύ τους – ούτε ως προς την ιστορική περίοδο στην οποία η κάθε ομάδα αναφέρεται ούτε ως προς τη μέθοδο ή την προ-

Η αρχαία κλίμακα προς το Ορος της Αίγινας μετά τις πρόσφατες εργασίες καθαρισμού

Αίγινα. Η περιοχή του Ελλάντιου Ορους
Έκδοση Πολιτιστικού Συλλόγου Παχειάς Ράχης «Το Ελλάδανιο Ορος», Αίγινα, 2000, σελ. 80, τιμή 2.000 δρχ.

σέγγιση – αλλά και οι τρεις μαζί στοιχειοθετούν μια ενδιαφέρουσα διαχρονική εικόνα του Ορους, των ανθρώπων του και των ποικίλων εκδηλώσεων, θρησκευτικών ή μη, που μέσα στους αιώνες άφησαν τα ορατά ίχνη τους για να τρέφουν τη δική μας φαντασία και να μας ταξιδεύουν στη μυστική γεωγραφία της Αίγινας.

Ο μικρός τόμος ανοίγει με το κείμενο «Το Ιερό του Διός Ελλάντιου στο Ορος της Αίγινας» του γερμανού αρχαιολόγου Χενς Γκαϊτε. Ο Γκαϊτε, που έρχεται να προστεθεί στη μακρά σειρά των γερμανικών αρχαιολόγων οι οποίοι «έσκαψαν» την ιστορία του νησιού – σε θυμηθούμε τον Φουρτβένγκελερ, τον Κούρτιους, τον Βέλτερ –, παρουσιάζει στο κείμενό του αυτό τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξήγαγε το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο στο ιερό του Διός Ελλάντιου το 1997 και το 1998. Οι έρευνες αυτές συνδυάστηκαν με συστηματική εργασία καθαρισμού του χώρου, που ανέδειξε το αρχαιολογικό τοπίο και μπορούμε να πούμε ότι το έκανε επισκέψιμο.

Όσοι έχουν ασχοληθεί με την ιστορία του Ορους ξέρουν ότι το ιερό του Διός Ελλάντιου αποτελείται από δύο ξεχωριστά τμήματα: στην κορυφή βρίσκεται ένας βωμός και ένας μικρός ναός· στη βόρεια πλαγιά υπήρχαν οικοδομικές εγκαταστάσεις. Οι επιστήμονες του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου ερεύνησαν δύο άνδρα στη βόρεια πλαγιά. Κατασκευές, θεμελιώσεις, θραύσματα κεραμικής διαφόρων εποχών, από την υστερογεωμετρική και την πρόιμη αρχαϊκή ως την ελληνιστική, θραύσματα από υστεροαρχαϊκά κεραμικά στήγις δείχνουν ότι το Ορος έπαιξε σημαντικότατο ρόλο στη ζωή της Αίγινας ακόμη και από την προϊστορική εποχή, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των πρόσφατων αυτών ερευνών. Από το κείμενο του γερμανού αρχαιολόγου συγκρατά την ανακοίνωση της εύρεσης υπολεημάτων οσπών ζώων, ορισμένα από τα οποία είναι καμένα, καθώς και κάρβουνα, που αποτελούν αμειψιφέ μάρτυρες ότι σε αυτή τη βόρεια πλαγιά συγκεντρώνονταν οι προσκονιτές, μετά τη θυσία

στον Δία Ελλάντιο στην κορυφή του Ορους, για το κοινό γεύμα. Μια ανθρώπινη δραστηριότητα που συνεχίστηκε αδιάτάρακτη και στα μετέπειτα χριστιανικά χρόνια όταν το ιερό του Διός έδωσε τη θέση του σε χριστιανικό ιερό. Το δεύτερο κείμενο του μικρού τόμου μας μεταφέρει σε αυτή τη νέα εποχή του Ορους, τη χριστιανική. Πρόκειται για το κείμενο «Η μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του Ιερού Ναού των Ταξιαρχών στη θέση Σφυρήχτριες του Ορους Αίγινας» του αρχιτέκτονα Σοφοκλή Λαρίση. Όπως φαίνεται από τον τίτλο, παρουσιάζεται εδώ η μελέτη-πρόταση για την επίμβαση και την αποκατάσταση του βυζαντινού ναού των Ταξιαρχών, που από δομική άποψη βρίσκεται γενικά σε καλή κατάσταση διατήρησης. Ο ναός των Ταξιαρχών είναι αφεδιάλυτα δε-